

اظهار نظر کارشناسی درباره:
**«لایحه اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای
 اسلامی کشور و انتخاب شهرداران - مصوب ۱۳۷۵ - و اصلاحات بعدی آن»**

مقدمه

شوراهای اسلامی براساس اصول هفتم و یکصدم قانون اساسی «برای پیشبرد سریع برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی» تشکیل شده و «از ارکان تصمیم‌گیری و اداره امور کشور» محسوب می‌شوند. اعضای این شوراها توسط مردم انتخاب می‌شوند و لذا لازم است انتخابات گسترده کشوری برای تشکیل شوراها صورت گیرد و این انتخابات نیز تا به حال در سه دوره انجام شده است.

به دلایل مختلف، شوراها ممکن است از ابتدا تشکیل نشوند و یا در میانه دوره از رسمیت خارج شده و یا منحل شوند و لذا برگزاری انتخابات مجدد ضرورت یابد. زمان برگزاری انتخابات مجدد در این موارد در قانون فعلی به دو صورت پیش‌بینی شده است که در لایحه دولت، حکم یکسانی برای این موارد پیش‌بینی شده است. لایحه مذکور، با اصلاحات شکلی، در کمیسیون نیز به تصویب رسیده است.

بررسی مفاد لایحه

در قانون فعلی، برای موارد لزوم برگزاری انتخابات مجدد شوراها، دو حکم متفاوت پیش‌بینی شده است:

۱. در ماده (۳۱) برای مواردی که «شوراها به علت فوت، استعفا یا سلب عضویت اعضای اصلی و علی‌البدل، فاقد حد نصاب لازم برای تشکیل جلسه گردد» مقرر شده که انتخابات میان‌دوره‌ای همزمان با اولین انتخابات سراسری برگزار شود.

۲. در ماده (۸۳) برای حوزه‌هایی که انتخابات آنها ابطال یا متوقف شده و یا شورای آنها منحل شده است، مقرر شده که ظرف دو ماه، انتخابات مجدد در آنها برگزار شود.

در لایحه ارائه شده از سوی دولت، سه امر مد نظر بوده است:

اول: از آنجا که برگزاری انتخابات، هزینه‌بر است، شق دوم مذکور را نیز مشمول حکم شق اول نموده و انتخابات آنها را نیز همزمان با اولین انتخابات سراسری قرار داده است.

دوم: برگزاری انتخابات میان‌دوره‌ای شورا را در صورتی لازم دانسته است، حداقل یک سال از دوره چهارساله شورا باقی مانده باشد. ولی در صورتی که کمتر از یکسال از دوره شورا باقی مانده باشد، برگزاری انتخابات میان‌دوره‌ای برای شورا لازم نیست. با توجه به اینکه اگر عمر یک شورا، کمتر از یکسال باشد، فاقد کارآمدی بوده و ازسویی برگزاری انتخابات برای تشکیل آن، هزینه فراوانی را خواهد داشت، مفاد لایحه در این بخش، مفید به نظر می‌رسد.

سوم: در انتخابات میان‌دوره‌ای شوراها، نیازی به تشکیل هیئت‌های اجرایی بخش و شهرستان نیست و براین اساس، همان هیئت‌های تشکیل شده برای انتخابات سراسری، وظایف آنها را انجام خواهند داد.

نتیجه‌گیری

با توجه به رویکرد تجمیع انتخابات از یکسو و اینکه برگزاری انتخابات، هزینه‌های مالی و اجتماعی و التهابات سیاسی قابل توجهی را در پی دارد و نیز نظر به اینکه لایحه دولت که در کمیسیون نیز به تصویب رسیده است، اهداف فوق را تأمین می‌کند، تصویب آن به مجلس محترم پیشنهاد می‌شود.